

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Мацко Наталії Григоріївни

на тему: «Організаційно-економічне забезпечення розвитку виробничого потенціалу промислового підприємства на інноваційній основі», що подана на здобуття ступеню доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

1. Актуальність обраної теми дослідження

Сучасні умови економічного середовища, яким притаманні стрімкий розвиток технологій, скорочення періодів життєвого циклу товарів, розмивання зміни галузевих ринків та бізнес-моделей, трансформація глобалізаційних процесів, інтеграційні трансформації геоекономіки, вимагають від підприємства формування таких умов функціонування, які налаштовані на гнучкі системи оперативного і стратегічного реагування. Світовий досвід показує, що здатність сформувати такий адаптивний механізм управління є найважливішим фактором ефективного функціонування та стабільного розвитку сучасних підприємств. Реалізація моделі інноваційного розвитку національної економіки значним чином залежить від спроможності промислових підприємств до формування виробничого потенціалу високого рівня. Тому, ефективне функціонування та розвиток підприємства потребує розробки організаційно-економічного інструментарію щодо формування інноваційної основи розвитку виробничого потенціалу та підтримки його на рівні, який забезпечує випуск конкурентоспроможної продукції.

Існуюча недостатня розробка теоретичних і методологічних аспектів інноваційного забезпечення розвитку виробничого потенціалу промислових підприємств та оцінки його рівня обумовили зміст, мету, завдання і, відповідно, актуальність теми дисертаційної роботи здобувача.

Актуальність теми дисертації пов'язана також і з тим, що вона виконувалася згідно плану науково-дослідницьких робіт кафедри економіки підприємств Одеського національного політехнічного університету в рамках державних бюджетних тем «Теоретичні та прикладні проблеми забезпечення економічного розвитку промислових підприємств» (номер державної реєстрації 0114U005505), «Забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємств: теоретико-методологічні та практичні аспекти» (номер державної реєстрації 0119U000743).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Достовірність і обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційному дослідженні Мацко Н.Г. підтверджується коректністю постановки наукових і практичних завдань, глибоким розумінням суттєвості проблем, що розглядаються у роботі, комплексністю підходу до методологічних прийомів, глибиною теоретичних розробок, досить критичним використанням здобутків вітчизняних та закордонних науковців.

Зміст дисертаційної роботи охоплює основні аспекти теми. Отримані результати підтверджуються широким використанням публікацій вчених економістів з проблематики управління виробничим потенціалом та інноваційного забезпечення діяльності промислових підприємств, законодавчих актів Верховної Ради України, постанов Кабінету Міністрів України, статистичної інформації, матеріалів міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій, результатів власних досліджень, звітності інноваційно-активних промислових підприємств.

Для вирішення поставлених у дисертації задач використано низку методів, а саме: методи теоретичного узагальнення, порівняння та систематизації (при розкритті сутності поняття «виробничий потенціал» та для дослідження особливостей формування та розвитку виробничого потенціалу);

статистичного, економічного аналізу (при оцінюванні результатів господарської діяльності інноваційно-активних промислових підприємств та дослідженні рівня виробничого потенціалу промислових підприємств України); структурно-логічний метод (при формуванні механізму функціонування промислових підприємств, механізму управління потенціалом інноваційного розвитку та механізму функціонування інноваційної-екосистеми); методи статистичного аналізу (для дослідження інноваційної активності та рівня виробничого потенціалу промислових підприємств України); методи оцінки потенціалу підприємства, експертних оцінок (для визначення рівня виробничого потенціалу на досліджуваних промислових підприємствах); графічний (для наочної ілюстрації результатів дисертаційної роботи).

Таким чином, пропозиціям, розробкам та висновкам, які представлені в дисертації, притаманна повнота та логічність викладення, достатній рівень обґрунтованості і достовірності, наукова новизна.

Тому ознайомлення з дисертаційною роботою Мацко Н. Г. дає підстави стверджувати про достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, що в ній містяться.

3. Достовірність і наукова новизна результатів дослідження

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій засвідчується застосуванням у дисертації значної кількості офіційного статистичного матеріалу, чинних законодавчих і нормативно-правових актів України про регулювання інвестиційної діяльності підприємств, звітів підприємств машинобудівної галузі, наукових робіт та розробок провідних вітчизняних і зарубіжних вчених з питань інвестиційного забезпечення промислового підприємства. Результати наукового дослідження прийшли апробацію не тільки на теоретичному рівні на міжнародних та національних наукових конференцій, а й шляхом практичного впровадження на підприємстві ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель». Основні

положення дисертаційного дослідження використовуються в навчальному процесі кафедри економіки підприємств Одеського національного політехнічного університету при викладанні дисциплін «Потенціал та розвиток підприємства» та «Економіка та організація інноваційної діяльності».

Обґрунтованість висновків і рекомендацій дисертації підтверджується результатами апробації дисертації: основні теоретичні положення та практичні результати дослідження докладались та отримали позитивну оцінку на 9 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Крім того, у дисертації подано значний перелік використаних джерел, що свідчить про високий рівень ознайомлення автора з проблемою, що досліджувалась.

Дисертантом досить чітко сформульована мета дослідження, яка спрямована на розроблення теоретико-методичного підґрунтя та рекомендацій щодо організаційно-економічного забезпечення розвитку виробничого потенціалу промислового підприємства на інноваційній основі. Об'єкт, предмет, мета роботи логічно пов'язані та чітко окреслюють поле дослідження.

Зміст дисертаційної роботи свідчить про те, що здобувачем одержано результати, яким характерна певна наукова новизна, а саме:

- суттєвим внеском автора є удосконалення методичного інструментарію проведення оцінки виробничого потенціалу на основі запропонованого ІЕКО-аналізу, що враховує основні напрямки стратегічного управління (інноваційна активність, екологічна відповідальність, конкурентні позиції, організаційна адаптивність) та дозволяє оцінити вплив кожної із складових виробничого потенціалу на його формування та розвиток (п. 2.3, с. 147-152; п.3.1, с. 171-174 – практична реалізація);

- автором удосконалено теоретико-методичний підхід до процесу оцінки виробничого потенціалу, який включає та уточнює цілі та напрямки оцінки, від комбінації яких безпосередньо залежить вибір методу та якість оцінки (п. 2.3, с. 153);

- значно удосконалено логіко-структурну схему функціонування інноваційної екосистеми з виводу новації на ринок, в якій виділені зони формування нововведення та відображено зв'язки між ними (п. 3.3, с. 205);
- слід відмітити удосконалення автором організаційно-економічного механізм функціонування промислового підприємства на інноваційному шляху розвитку, який націлений на функціонально повний інноваційний процес (п. 1.2, с. 57);
- також, автором удосконалено теоретико-методичний підхід до управління потенціалом інноваційного розвитку, який передбачає виділення чотирьох підсистем управління: цільову, керовану, забезпечуючу та керуючу (п. 3.1, с. 161).

Позитивно оцінюю також такі здобутки автора, як:

- систематизацію категорійно-понятійного апарату поняття виробничого потенціалу, в частині об'єднання трьох підходів до визначення виробничого потенціалу: ресурсного, функціонального та цільового (п. 1.1, с. 29);
- авторський теоретико-методичний підхід до проведення технологічного аудиту в частині деталізації та опису процесу (п. 1.3, с. 82);
- поглиблення науково-практичного підходу до процесу впровадження системи екологічного управління за рахунок згрупування завдань щодо впровадження системи в єдиний алгоритм (п. 3.2, с. 189).

Запропоновані до розгляду положення містять наукову новизну, характеризуються теоретичним осмисленням проблеми, системністю і логічністю викладу та заслуговують позитивної оцінки.

4. Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій дисертації у публікаціях

Основні положення та результати дослідження опубліковано в 16 наукових працях загальним обсягом у 4,25 д.а., з яких: 1 колективна монографія; 6 статей, у т.ч. – 1 стаття у міжнародному виданні, 5 статей – у фахових виданнях України, що включені у міжнародні наукометричні бази; 9

доповідей і тез доповідей на міжнародних та науково-практичних конференціях.

Ознайомлення з публікаціями дисертанта дозволяє зробити висновок про те, що в них достатньо повно відображені наукові положення, висновки і рекомендації дисертаційної роботи. Із наукових праць, які опубліковані у співавторстві, у дисертаційній роботі використано лише ті їх складові, що належать автору дисертації особисто.

5. Зауваження і дискусійні положення

1. В табл. 1.4 (п. 1.2, с. 50-51) поряд із визначеннями поняття інноваційного потенціалу, представлено також поняття потенціалу інноваційного розвитку. Варто б виокремлювати дані визначення не зважаючи на спільну інноваційну основу, оскільки поняття потенціалу інноваційного розвитку більш широке.

2. У другому розділі дисертації (п. 2.1, с. 88-107) автор проводить дослідження промислової діяльності та інноваційної активності промислових підприємств України на основі даних державної служби статистики України. Це досить доречно, однак не розглянуто результати аналізу інноваційного розвитку промислового сектору інших країн. Зокрема, було б доцільним провести порівняльний аналіз діяльності промислових підприємств в частині інноваційної активності провідних країн світу, а також країн з економікою, що розвивається.

3. На с. 144 (п. 2.3) вказано наступне: «однією з важливих умов ефективного інноваційного розвитку підприємства є зв'язок виробництва і маркетингу», однак, в роботі не приділено уваги таким важливим інструментам підвищення рівня потенціалу нововведення та дифузії інновацій як: маркетингова стратегія просування нововведення на ринок та маркетингові дослідження, що забезпечують швидке реагування підприємства на запити ринку.

4. В авторському науково-методичному підході до оцінки виробничого потенціалу (п. 2.3, с. 147-152; п.3.1, с. 171-174 – практична реалізація) використовується метод експертних оцінок при визначенні впливу (значущості) кожного з елементів виробничого потенціалу на його формування та розвиток в контексті напрямів стратегічного управління, однак змістовна характеристика необхідних компетенцій складу експертної групи відсутня.

5. В цьому ж методичному підході до оцінки виробничого потенціалу, названим ІЕКО-аналізом серед виділених напрямків стратегічного управління, а саме: інноваційна активність, екологічна відповідальність, конкурентні позиції, організаційна адаптивність, на мою думку, слід було б виділити також соціальну компоненту, яка має значний вплив на формування кадрової складової виробничого потенціалу.

6. В роботі було б доцільно більше уваги приділити економічному забезпеченню інноваційної основи розвитку виробничого потенціалу, визначивши економічні інструменти забезпечення технологічного оновлення.

Зазначені дискусійні моменти та недоліки не зменшують науково-практичного значення роботи. Ознайомлення з матеріалами дисертації свідчить про її пошуковий характер, творчий підхід автора до вирішення поставлених завдань.

6. Загальний висновок

З огляду на актуальність теми дослідження, високий науковий рівень, теоретичну і практичну значущість, новизну наукових розробок та пропозицій слід зазначити, що дисертаційна робота відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Роботу позитивно характеризує чіткість та послідовність викладення матеріалу, логічна структура, аргументованість висновків та наукової новизни. Дослідження засноване на значному методичному інструментарії та емпіричному матеріалі, його положення є обґрунтованими та достовірними.

Дисертація Мацко Н. Г. є завершеною науково-практичною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані теоретичні, методологічні, методичні та практичні результати, що в сукупності вирішують важливе науково-прикладне завдання щодо забезпечення формування та розвитку виробничого потенціалу на інноваційній основі, вносять певний внесок у розвиток економічної теорії.

Все це дає можливість зробити висновок про те, що дисертаційна робота Мацко Н. Г. на тему «Організаційно-економічне забезпечення розвитку виробничого потенціалу промислового підприємства на інноваційній основі» за якістю дослідження, рівнем наукової новизни одержаних результатів і їхньою практичною цінністю відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167 зі змінами, згідно Постанови КМУ від 21.10.2020 р. № 979, та іншим нормативним документам МОН, а її автор, Мацко Н. Г., заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки.

Офіційний опонент
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту
Міжнародного гуманітарного університету

Мартинюк О. А.

Підпис засвідчено

